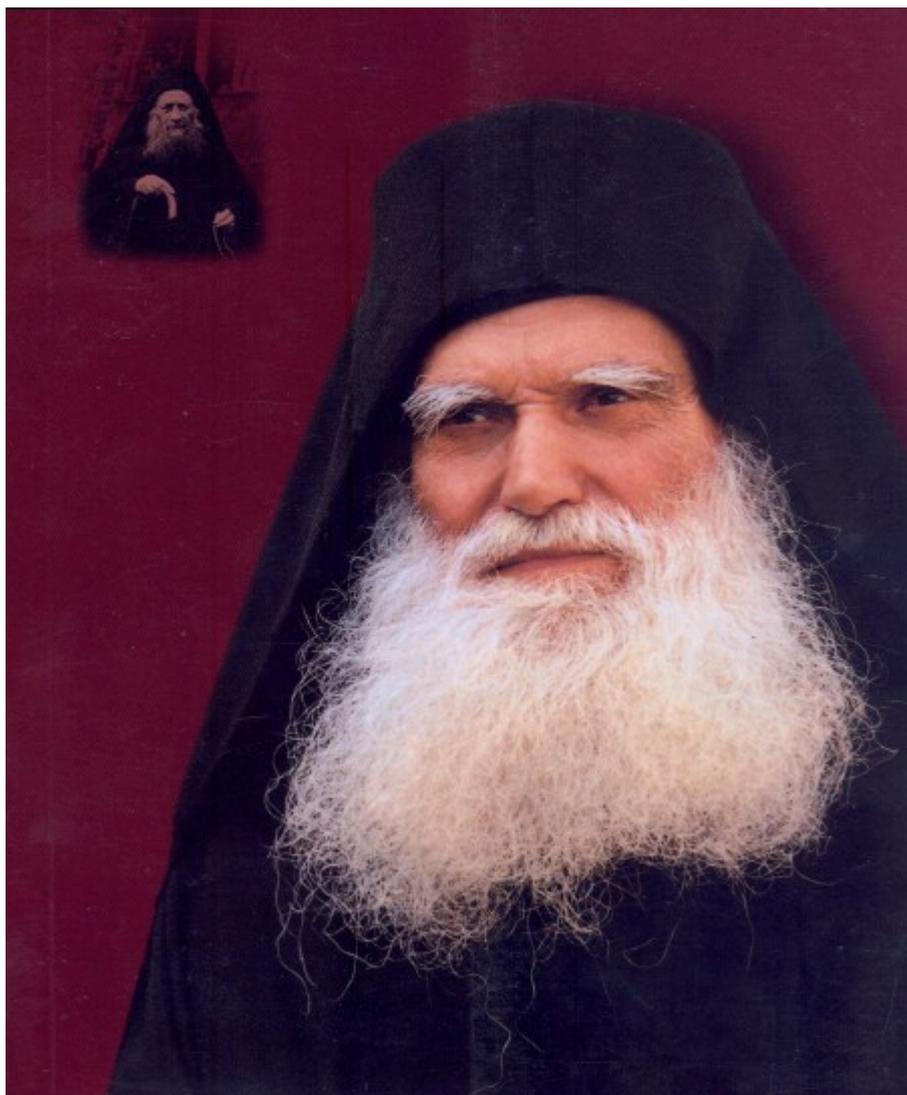

27 Φεβρουαρίου 2026

«Εις μνημόσυνον αιώνιον· από τη ζωή του Οσίου Εφραίμ Κατουνακιώτου

Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Αγ. Εφραίμ Κατουνακιώτης / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες /
Συναξαριακές Μορφές

«Εσύ έψαχνες έμένα κι εγώ εσένα»

Ως ιερέας ο Γέροντας Εφραίμ δέχτηκε την πρόσκληση του γερο-Ιωσήφ να τον λειτουργήσει στον Άγιο Βασίλειο. Μετά τη λειτουργία του ζήτησε να πει το λογισμό του. Κανόνισαν για κάποιο βράδυ. Ανέβηκε στον Άγιο Βασίλειο, κάθισε σ' ένα πεζουλάκι έξω από το μικρό αρχονταρίκι, και έχοντας απλωμένη στα πόδια του τη μυσταγωγία της άγριας νυχτερινής φύσης προσευχόταν ως τα μεσάνυχτα περιμένοντας να τελειώσει ο γερο-Ιωσήφ την προσευχή του. «Πέντε ολόκληρες ώρες», έλεγε κατόπιν ο Γέροντας, «δεν σταμάτησαν καθόλου τα δάκρυα να τρέχουν από τα μάτια μου». Τις ίδιες στιγμές ο γερο-Ιωσήφ αναλογιζόταν βαλλόμενος από λογισμούς απογοητεύσεως: «Τί θέλω ν' ασχοληθώ με τον παπα-Εφραίμ; Κι αυτός θα είναι σαν τους άλλους!» Τελικά έστειλε τον πατέρα Αθανάσιο, τον αδελφό του, και τον κάλεσε.

Ο Γέροντας του εξομολογήθηκε τρεις περιπτώσεις υψηλής πνευματικής

καταστάσεως που είχε βιώσει. Όταν τελείωσε, είπε ο γερο-Ιωσήφ αποφαντικά: «Εσύ έψαχνες έμενα κι εγώ εσένα!» Μια ιστορία βαθιάς πνευματικής σχέσεως άρχιζε. Εφεξής ο Γέροντας ονόμαζε τον γερο-Ιωσήφ γέροντά του. Και ομολογούσε: «Δεν αγάπησα και δεν φοβήθηκα τόσο πολύ κανέναν άνθρωπο στον κόσμο».

Ο Γέροντας Εφραίμ με τον Γέροντα Ιωσήφ

Άρχισε να ανεβαίνει τακτικά στον Άγιο Βασίλειο, για να λειτουργεί στον γέροντα. Κάθε Τρίτη, Πέμπτη, Σάββατο και Κυριακή γύρω στα μεσάνυχτα γάντζωνε στη ζώνη του ένα μικρό λαδοφάναρο, και με το μπαστούνι στο δεξί και το κομποσχοίνι στο αριστερό χέρι ανηφόριζε για μισή ώρα ως τον Άη Βασίλη.

Άφησε πλέον τις προσευχές που μόνος του είχε επιλέξει για να βρίσκεται σε πνευματική εγρήγορση και ασχολήθηκε με τη μονολόγιστη ευχή: «Κύριε Ιησού Χριστέ, ελέησόν με». Με την ευχή αυτήν έκανε και τις ακολουθίες του, όπως του δίδαξε ο δάσκαλος. (Έτσι τον προσφωνούσαν όλοι από σεβασμό και εκτίμηση). Ο παπα-Νικηφόρος δεν είχε καμιάν αντίρρηση, και εκουσίως τον έστειλε στον δάσκαλο.

Το πρόγραμμα του γερο-Ιωσήφ ήταν περίπου το εξής: Έτρωγαν μεσημεριανό και κοιμόντουσαν τρεις ώρες ως τη δύση του ηλίου. Τότε, μετά έναν καφέ για βοήθημα, άρχιζαν την αγρυπνία τους με το κομποσχοίνι που κρατούσε ως τα μεσάνυχτα. Τα μεσάνυχτα άρχιζαν τη Θ. Λειτουργία στον μικρό ναό. Τι χαριτωμένες λειτουργίες αλήθεια εκείνες! Πως τις θυμόταν ο Γέροντας και

συγκινιόταν! Μετά τη Λειτουργία ξεκουράζονταν όσο να ξημερώσει, για να πιάσουν εργόχειρο και να βγάλουν τα προς το ζην. Αυτό το τυπικό το κρατούσε ο γερο-Ιωσήφ ως κόρην οφθαλμού. Δεν ανεχόταν με τίποτε την αλλοίωσή του, γιατί συνεπαγόταν αλλοίωση στην προσευχή. Έκλεινε μάλιστα μετά το μεσημεριανό φαγητό την εξώπορτα και δεν δεχόταν κανέναν επισκέπτη. Έπρεπε να ξεκουραστεί, για να είναι έτοιμος για τη νυκτερινή αγρυπνία. Σε κάποιον καθυστερημένο φώναξε: «Και άγγελος να είσαι, αυτήν την ώρα δεν σε δέχομαι».

Έλεγε ο Γέροντας: «Δύο μήνες κάθισα κοντά στον γερο-Ιωσήφ και βρήκα τη χάρη. Έμένα βράδυ προσευχόμενος όρθιος στο κελλί μου. Για μια στιγμή σαν να άνοιξε ο απέναντι τοίχος, και είδα να με πλησιάζουν τρεις μορφές. Η ψυχή μου άνοιξε τα χέρια της και αγκάλιασε τη μεσαία. Τι αισθάνθηκα δεν λέγεται. Η πνευματική μου αίσθηση με πληροφορούσε ότι ήταν ο Χριστός συνοδευόμενος από δύο αγγέλους. Μόλις συνήλθα, πήρα το φαναράκι μου και μεσάνυχτα ξεκίνησα για τον Άγιο Βασίλειο. Καθ' οδόν περικύκλωσαν την ψυχή μου οι δαίμονες. Φόβος και τρόμος με κατέλαβε. Έφθασα επιτέλους, αγωνιών και ασθμαίνων, στον Άγιο Βασίλειο. Είπα στον πατερ-Αθανάσιο: Ειδοποίησε τον γέροντα ότι θέλω επειγόντως να τον συναντήσω!» Με δέχθηκε αμέσως. Κάθισα. “Τί έχεις;” μου λέει. “Περίμενε, γέροντα, λίγο να συνέλθω και θα σου πω”. Του διηγήθηκα τι μου συνέβη. Ο γέροντας σηκώθηκε, με αγκάλιασε και καταχαρούμενος μου είπε: “Αυτό, παιδί μου, είναι το πρώτο σκαλί. Αυτή είναι η χάρη. Από ‘δω και πέρα άλλη πνευματική αμφίεση, άλλοι ορίζοντες, άλλη τροφή πνευματική, άλλη προσευχή σε περιμένουν. Αυτό πολλοί μοναχοί το περιμένουν χρόνια και λίγοι το γεύονται. Κι εσένα τόσο γρήγορα σου το ‘δωσε ο Θεός!”»

Άλλοτε πάλι που ανέβηκε στον Άγιο Βασίλειο, για να επι-σκεφθεί τον γερο-Ιωσήφ, τον βρήκε σε κατάσταση χαριτωμένης προσευχής. Εκείνος αγκάλιασε το κεφάλι του, το ακούμπησε πάνω στο στήθος του και συνέχισε να προσεύχεται. (Έτσι συνήθιζε να προσεύχεται για τα παιδιά του). Βρισκόταν σαν σε έκσταση.

- Γέροντα, τα κουλούρια μόνος σου θα τα φας; ψιθύρισε ο παπα-Εφραίμ, επιθυμώντας να γευθεί όσα γεύονταν η ψυχή του γερο-Ιωσήφ. Αλλά αισθάνθηκε σαν προτροπή να σιωπήσει την ελαφρά πίεση του αγκώνα του γέροντα.

Μετά από λίγο ο γερο-Ιωσήφ συνήλθε, διέκοψε την προσευχή, αναστέναξε γλυκά και είπε: «Παιδί μου, δεν έχεις απλώς καθαρότητα ψυχής, αγνεία έχεις». Αυτό είδε στην προσευχή του.

Τα τέλη του Γέροντα Εφραίμ Κατουνακιώτη (14/27 Φεβρουαρίου 1998).

Το Νοέμβριο του '96 ένα ισχυρό επεισόδιο τον έριξε μόνιμα στο κρεβάτι με σχεδόν τέλεια ακινησία, αφωνία, αδυναμία καταπόσεως. Φαινόταν να μην έχει καμιά επαφή με το περιβάλλον. Δεν προσπαθούσε να πει τίποτε, έστω και με χειρονομίες. Ούτε φαινόταν να ακούει ό,τι τον ρωτούσαν. Ήταν ένα μυστήριο. Μόνο όταν πονούσε πολύ, βογκούσε.

Οι αδελφοί που τον αγαπούσαν, του έγραφαν: «Και όταν η καθημερινότης με παρασύρει πολλές φορές, βλέπω νοερώς εντός μου το δικό σας βλέμμα και ιλιγγιώ ο άθλιος μπροστά στη δική σας υπομονή και στις δικές σας δοκιμασίες»...

Ο Γέροντας Εφραίμ με τον σημερινό Καθηγούμενο της Ι.Μ.Μ.Βατοπαιδίου το 1985

Παρ' όλες τις δοκιμασίες όμως έβλεπε, έστω λίγο, και άκουγε μια χαρά. Και η απόδειξη ήταν ότι ανταποκρινόταν με χαμόγελα ή και γέλια ακόμη, όταν του διηγούνταν τις αγαπημένες του χαριτωμένες ιστοριούλες που συνήθιζε και ο ίδιος να χρησιμοποιεί παλαιότερα. Ήταν ο μόνος τρόπος επικοινωνίας μαζί του στην κατάσταση τετραπληγίας που βρισκόταν. Πάντοτε ευχαριστιόταν να χαριτολογεί λέγοντας διδακτικές ιστορίες από την ελληνική μυθολογία ή την λαϊκή παράδοση, άλλοτε να αυτοσαρκάζεται ή να πειράζει τους άλλους με ευφύια και αγαθότητα.

Όταν κάποιος δεν έτρωγε το φαγητό του από θεληματάρικη άσκηση, διηγείτο για το γαϊδουράκι του Χότζα που δεν το τάισε μια, δεν το τάισε δύο, και χαιρόταν που δούλευε χωρίς έξοδα. Κάποια στιγμή όμως η πόρτα του στάβλου δεν άνοιγε, γιατί

το γαϊδουράκι ψόφησε και έπεσε κάτω φαρδύ-πλατύ.

Άλλοτε σχηματίζοντας σαν παιδική τη φωνή του προσποιούταν τη συνομιλία δύο μικρών παιδιών:- Που είναι τα σταφύλια; -Τί τα θέλεις; - Να τα δω!» για να στηλιτεύσει την παιδική πονηριά κάποιου.

Για άλλον που δεν έλεγε να μάθει στοιχειώδη τυπικά, θυμόταν τη φλάσκα του παπά. Ήταν αγράμματος και μέτρησε κουκιά μέσα σε ένα σακούλι. Τρώγοντας ένα κάθε μέρα θα ήξερε πότε να κάνει Πάσχα. Η παπαδιά το αντιλήφθηκε και πρόσθετε κουκιά, για να τον ευχαριστήσει. Και ο παπάς απαντούσε στους παραπονούμενους χωρικούς: «Όπως πάνε τα κουκιά και όπως δείχνει η φλάσκα, ούτε φέτος έχει Λαμπρή ούτε του χρόνου Πάσχα».

Αν κάποιος έκανε υπακοή για τα μάτια, κουνούσε χαμογελώντας το κεφάλι, και με βαριά προσποιητή φωνή έλεγε: «Αντώνη, Αντώνη...», θυμίζοντας την αποδοκιμαστική φράση και έκφραση ενός άγιου γέροντος που ο υποτακτικός του έκανε υπακοή, μόνο όταν ήταν παρόντες άλλοι.

Αυτά και άλλα παρόμοια, μικρότερα ή εκτενέστερα, ήταν που του κρατούσαν εύθυμη συντροφιά τους δεκατρείς μήνες της συνεχούς κατακλίσεώς του στο κρεβάτι του πόνου. Όταν ο πυρετός και η ασθένεια δυνάμωναν, το χαμόγελο μαραινόταν στα γεροντικά χείλη του.

Δεν αναπαυόταν στην κατάκλιση. Προτιμούσε να κάθεται στο κρεβάτι με τα πόδια χαμηλά στο πάτωμα και την πλάτη στηριγμένη σε μαξιλάρια. Όπως πάντοτε πολύ σκυφτός. Η αγαπημένη του στάση προσευχής. Σ' αυτήν τη στάση τον πήρε ήσυχα ο Θεός στις 14/27 Φεβρουαρίου 1998.

Επανειλημμένα είχε δώσει εντολές να γίνει η κηδεία του στον στενό κύκλο της γειτονιάς. Αλλά το μυστικό διέρρευσε και αρκετοί πατέρες πρόλαβαν τον τελευταίο ασπασμό του. Ένας απ' αυτούς γράφει:

«Ο Γέροντας, άνθρωπος Όσιος, με αγία ζωή, έμπλεως της χάριτος του Θεού με πληροφορία δι' όσα ο ιδικός του κόσμος χωρούσε, και όμως ζούσε με την αίσθηση του αμαρτωλού και παρακαλούσε να ευχώμεθα δι' αυτόν.

“Παιδί μου, σε παρακαλώ, όταν φύγω, να μου κάνεις ένα σαρανταλείτουργο και πάντοτε να με μνημονεύεις”. Είχε δώσει εντολή στη θανή του να παρευρεθούν οι γείτονες, με τους οποίους πέρασε την παρούσα ζωή. Δι’ εμέ είχε δώσει ευλογία να με καλέσουν. Τον ευχαριστώ. Τη νύκτα της θανής του τον βλέπω στον ύπνο μου ντυμένο λευκή ιερατική στολή, αστράπτοντα, χαριέστατον και λέγοντα: “Παπαδάκο μου, υπάγω να λειτουργήσω”

Παρευρέθην εις την κηδεία του. Έβλεπα κοιμώμενον έναν όσιον ανήκοντα πλέον εις την χορείαν των Αγιορειτών Πατέρων και ηυχαρίστησα τον Θεόν και τον Γέροντα που με αγάπησε και χαρακτήρισε την ζωήν μου με την ιδικήν του. Τέλος, το σώμα του εδέχθη η μητέρα γη, αγιαζομένη υπ’ αυτού, την δε αγίαν του ψυχήν υπεδέχθη χαίρουσα η χορεία πάντων των Οσίων των εν ασκήσει διαλαμπάντων, των οποίων η μνήμη την ήμερα εκείνη ήρχιζε με τον Εσπερινό, δια να εορτά-σει ούτω ο Όσιος μετά των Οσίων.

»Εις ημάς άφησε μνήμην και υπόδειγμα ενάρετου ησυχαστικής ζωής, ζωής Αγιορείτου μονάχου και νοσταλγικήν ανάμνησιν του σεπτού του προσώπου.

»Εις τα τεσσαρακονθήμερα μνημόσυνα δεν ηδυνήθην να παρευρεθώ, διότι είχομεν εις το κελλίον μας κουράν, και εστενοχωρούμην που δεν ήμουν και εγώ εκεί. Εις την Λειτουργίαν μετά τον καθαγιασμόν, εις τήν μνημόνευσιν των κεκοιμημένων, λέγων “Μνήσθητι, Κύριε, του πατρός ημών Εφραίμ...” αισθάνομαι δύο χέρια να με αγκαλιάζουν στοργικά στους ώμους. Με έπιασε ρίγος. Σταμάτησα. Γύρισα πίσω. Δεν βλέπω τίποτε. Τον ηυχαρίστησα και συνέχισα την Λειτουργίαν. Η αγαπώσα καρδιά του πιστεύω ότι μας παρακολουθεί. Εύχεται και το αισθανόμεθα».

Πηγή: Γέροντας Εφραίμ Κατουνακιώτης, Έκδ. Ι. Ησυχαστηρίου «Άγιος Εφραίμ» Κατουνάκια Αγίου Όρους.